

Vennestraat (Aalst, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2018E208

30/05/2018

RAPPORTERING PROSPECTIE

DEEL 1: NOTA VERSLAG VAN DE RESULTATEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart, Shari Eggermont

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Nota Verslag van het proefsleuvenonderzoek	5
1.1 Inleidende bepalingen.....	5
1.2 Beschrijving van de geplande herinrichting	6
1.3 Beschrijving van de uitgevoerde werken	7
1.3.1 Administratieve gegevens	7
1.3.2 Beschrijving van de onderzoeksopdracht	9
1.3.3 Beschrijving van de werkwijze en onderzoeksstrategie	10
1.4 Beschrijving van de resultaten.....	14
1.4.1 Beschrijving van het onderzochte gebied	14
1.4.1.1 <i>Traditionele landschappenkaart</i>	15
1.4.1.2 <i>Geologie</i>	16
1.4.1.2.1 Tertiair.....	16
1.4.1.2.2 Quartair.....	17
1.4.1.3 <i>Bodem</i>	18
1.4.1.3.1 Bodemtypes	18
1.4.1.3.2 Bodemerosie.....	19
1.4.1.3.3 Huidig gebruik en verstoringen.....	20
1.4.1.4 <i>Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV)</i>	21
1.4.1.5 <i>Hydrografie</i>	23
1.4.2 Historische voorkennis	24
1.4.3 Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand	28
1.4.4 Inschatting van de aard en de hoeveelheid van de vondsten	39
1.4.5 Inschatting van de aard en potentieel van de genomen stalen	39
1.4.6 Gemotiveerde tekstuele inschatting van de datering en interpretatie van de archeologische site, op basis van sporen en vondsten.....	40
1.4.7 Tekstuele inschatting van de interpretatie van de aard en mogelijke betekenis van de archeologische site, onder meer in confrontatie met de op voorhand geformuleerde vraagstellingen en verwachtingen.	40
1.4.8 Tekstuele inschatting van de bewaringstoestand van de archeologische artefacten.....	41
1.5 Beschrijving van de verdere aanpak.....	42
1.5.1 Tekstuele beschrijving van de aanpak voor het assessment	42
1.6 Gemotiveerd voorstel over het bewaren of deponeren van het archeologisch ensemble als dat de voorstellen die erover geformuleerd zijn in de toelating wijzigt of aanvult.....	42

1.7	Samenvatting voor (niet-)gespecialiseerd publiek	42
1.7.1	Samenvatting gespecialiseerd publiek.....	42
1.7.2	Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek.....	42
1.8	Bibliografie	43

FIGURENLIJST (2018E208)

Figuur 1.	Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (bron: Geopunt) (overgenomen uit het verslag van resultaten bureauonderzoek 2017E99).	5
Figuur 2.	Uitsnede uit het ontwerpplan. (bron: opdrachtgever).....	6
Figuur 3.	Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het onderzoek en de locatie van het onderzoek.....	7
Figuur 4.	Projectgebied weergegeven op de topografische kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017L74).....	8
Figuur 5.	Situering van de geplande sleuven (Bron: Geopunt, overgenomen uit het programma van maatregelen Bureauonderzoek 2017E99).	10
Figuur 6.	Zicht het plangebied na het rooien van de bomen.....	11
Figuur 7.	Sleuvenplan weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: geopunt).....	12
Figuur 8.	Sleuvenplan geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt).	13
Figuur 9.	Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	14
Figuur 10.	Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	15
Figuur 11.	Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).....	16
Figuur 12.	Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).....	17
Figuur 13.	Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	18
Figuur 14.	Projectgebied weergegeven op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	19
Figuur 15.	Orthofoto 2016 (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).....	20
Figuur 16.	Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	21
Figuur 17.	Hoogteverloop van het projectgebied (van west naar oost) volgens de profiellijn weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	22
Figuur 18.	Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	23
Figuur 19.	Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).....	25

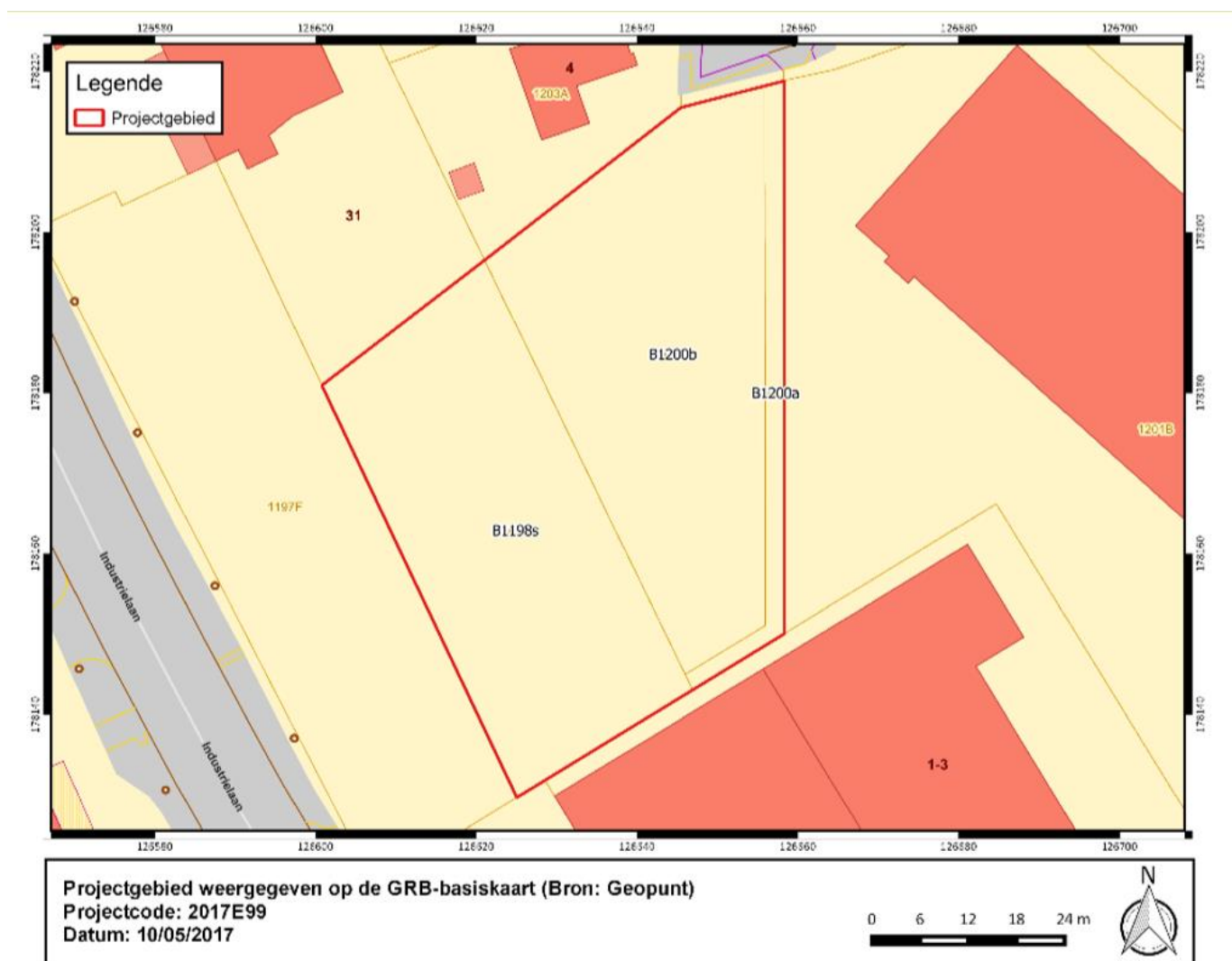
Figuur 20.	Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca 1840 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	26
Figuur 21.	Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).	27
Figuur 22.	Kaart met hoogtes maaiveld (groen) en vlakhoogtes (rood).	28
Figuur 23.	Proefsleuven met aanduiding van de profielen.	29
Figuur 24.	Profiel 1.	30
Figuur 25.	profiel 2.	30
Figuur 26.	Profiel 3.	31
Figuur 27.	profiel 4.	31
Figuur 28.	Profiel 5.	32
Figuur 29.	Beschrijving referentieprofiel.	33
Figuur 30.	Referentieprofiel 3.	34
Figuur 31.	Allesporenkaart.	35
Figuur 32.	Overzichtsfoto sleuf 1 (links), sleuf 2 (rechts).	36
Figuur 33.	Overzichtsfoto sleuf 3 (links), sleuf 4 (rechts).	36
Figuur 34.	Allesporenkaart met spoornummers.	37
Figuur 35.	Spoor 1 in sleuf 3.	38
Figuur 36.	Spoor 1.	38
Figuur 37.	Doorsnede op S1.	39
Figuur 38.	Coupetekening op S1.	39

Deel 1: Nota Verslag van het proefsleuvenonderzoek

1.1 Inleidende bepalingen

De archeologische prospectie kadert binnen de geplande realisatie van een verkaveling gesitueerd te Aalst, provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied wordt in deze studie Aalst Vennestraat genoemd (cfr. 1.2). Met deze prospectie met ingreep in de bodem wordt een volgende stap gezet in het kader van de Code van Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde archeologienota¹ verkregen die bepaalde dat een archeologische prospectie diende te worden uitgevoerd ter hoogte van de Vennestraat te Aalst.

Het onderzoek werd uitgevoerd door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert bvba, in opdracht van Mergan Koen. Het terreinwerk is uitgevoerd op dinsdag 23/05/2018, door B. Bot (erkend archeoloog) en S. Eggermont (assistent-archeoloog).

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (bron: Geopunt) (overgenomen uit het verslag van resultaten bureauonderzoek 2017E99).

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3444>

1.2 Beschrijving van de geplande herinrichting

De opdrachtgever plant een verkaveling van 7 loten: een toegangsweg, 2 halfopen bebouwingen, 1 open bebouwing + loods en 3 uit te sluiten loten (industriegebied). Er werd er van uitgegaan dat het volledige plangebied verstoord zou worden: het graven van de funderingen, de aanleg van diverse nutsleidingen, zwaar rollend verkeer over het plangebied, ...

Figuur 2. Uitsnede uit het ontwerpplan. (bron: opdrachtgever)

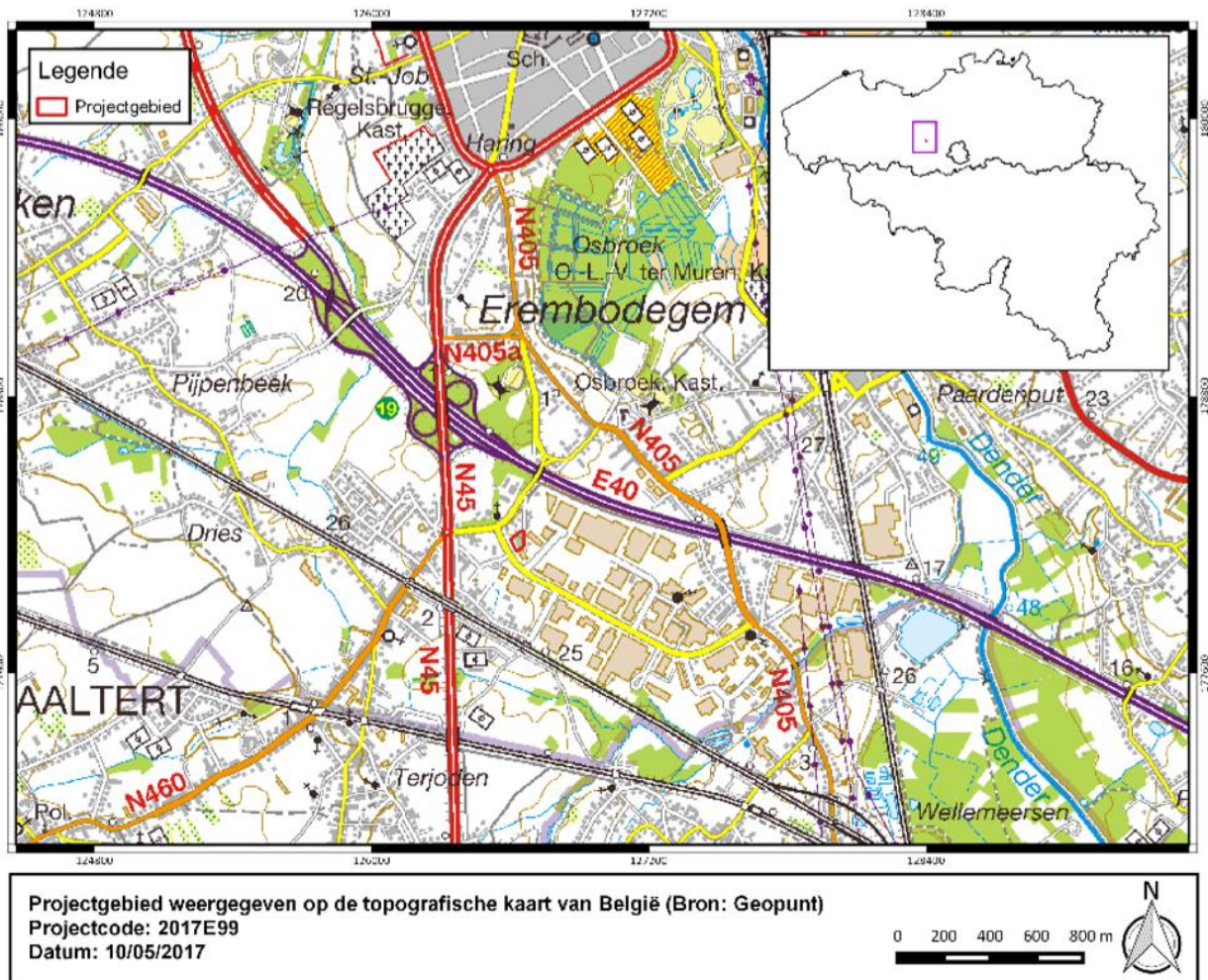
1.3 Beschrijving van de uitgevoerde werken

1.3.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2018E208	
b) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Aalst
	Deelgemeente	Erembodegem
	Postcode	9300
	Adres	Vennestraat
	Toponiem	Vennestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin = 126567 Ymin = 178125 Xmax = 126708 Ymax = 178223
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Aalst, 12e Afdeling, Sectie B, nr's 1198s, 1200a & 1200b	
e) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Zie Figuur 4	
f) De begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	30/05/2018	

Figuur 3. Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het onderzoek en de locatie van het onderzoek.

Figuur 4. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017L74).

1.3.2 Beschrijving van de onderzoeksopdracht

Het proefsleuvenonderzoek -uitgevoerd op 23 mei 2018- werd uitgevoerd naar aanleiding van een verkavelingsvergunning. In functie hiervan werd reeds vooronderzoek verricht in de vorm van een bureaustudie (cfr. Verslag van resultaten – bureauonderzoek 2017E99). Op basis van dit vooronderzoek kon de aanwezigheid van een archeologische site niet worden bevestigd noch worden ontkend. Daarom werd een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd op gans het terrein.

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting te maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

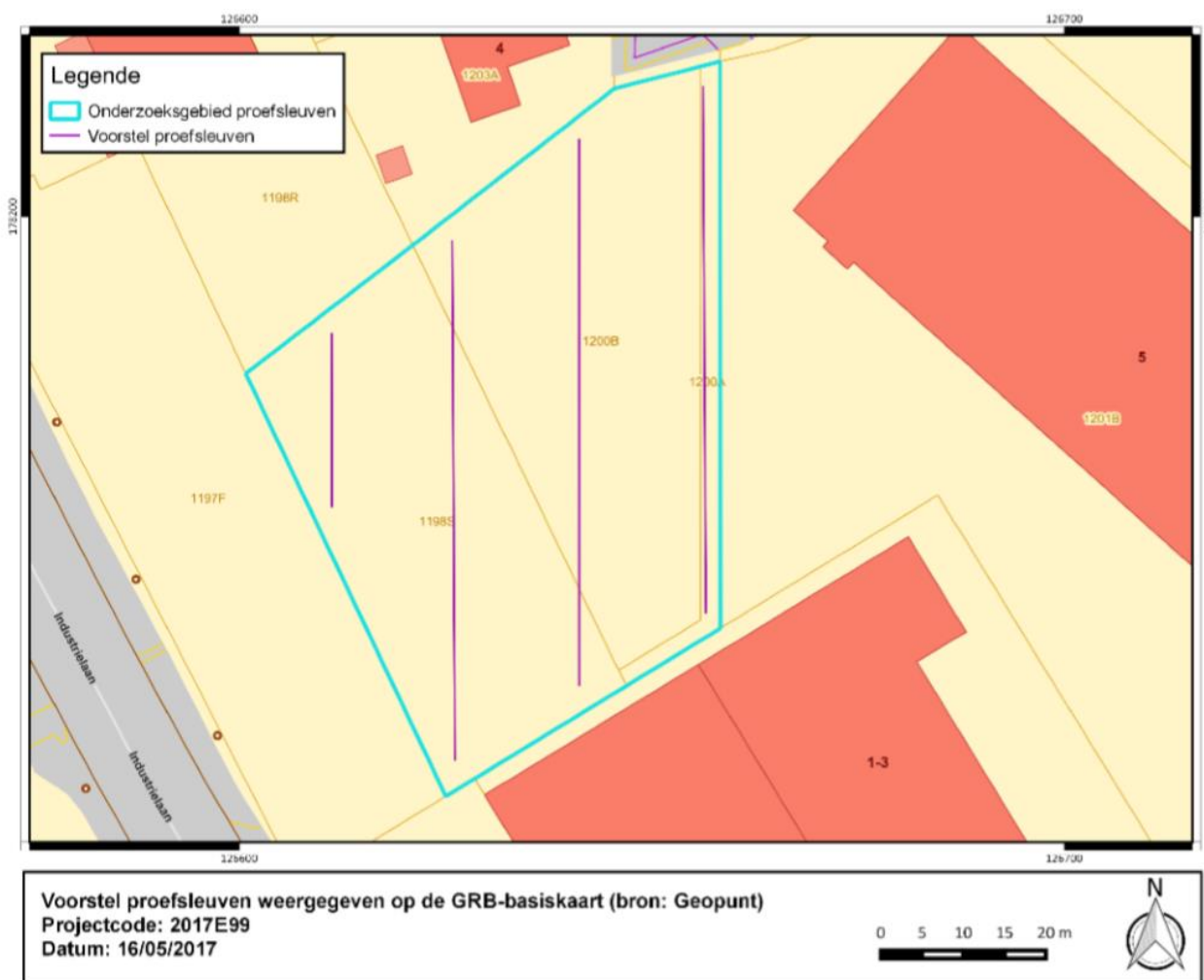
- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? Is er sprake van een grote mate van verstoring door de aanwezige bebouwing en sloop?
- kunnen uitspraken gedaan worden over het al dan niet aanwezig zijn van (een) begraven bodem(s)?
- zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.
- wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?
- wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting? Op welke manier is het erf/nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht?
- zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte?
- indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- wat betekenen de gegevens mogelijk voor de aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?
- voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maw is behoud in situ mogelijk?)
- voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:
  - ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
  - ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?

- ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- ° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.3.3 Beschrijving van de werkwijze en onderzoeksstrategie

a) een tekstuele beschrijving van de onderzoeksmethode in samenhang met de aard van de archeologische site en het plan van aanpak zoals geformuleerd in de melding;

Op basis van de geselecteerde zone uit het bureauonderzoek werd een sleuvenplan opgesteld. Het onderzoeksgebied is ca. 3200m² groot. Het oorspronkelijke sleuvenplan voorzag 4 sleuven. Dit sleuvenplan werd bijna volledig gevolgd (zie 1.3.3.b.)

Figuur 5. Situering van de geplande sleuven (Bron: Geopunt, overgenomen uit het programma van maatregelen Bureauonderzoek 2017E99).

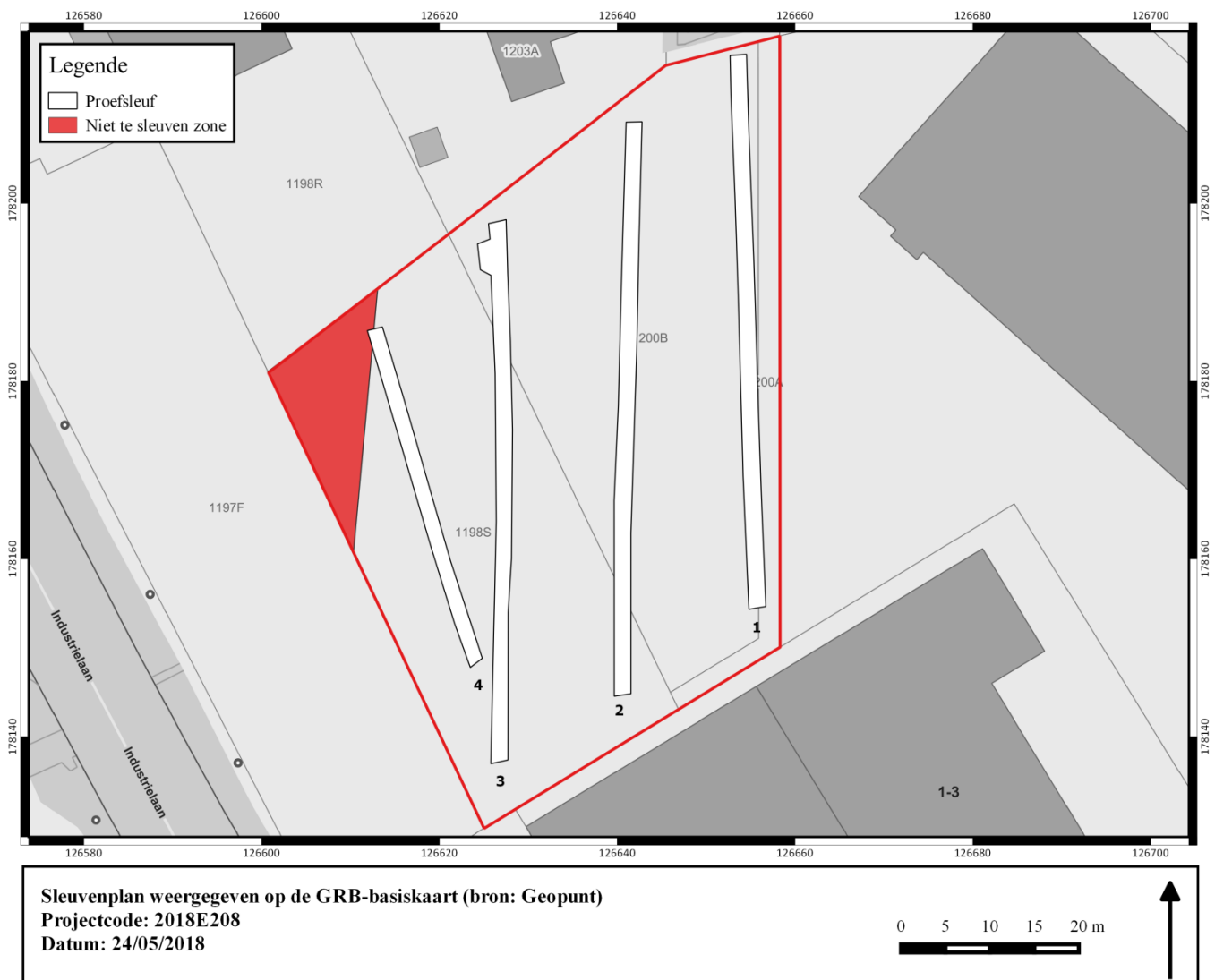
b) een tekstuele motivatie van afwijkingen inzake strategie, methoden, technieken of onderzochte zone ten opzichte van het plan van aanpak uit de toelating, indien relevant geïllustreerd met een plan;

Een deel van het plangebied moest niet gesleufd worden omdat de bouwheer daar geen ingreep in de bodem voorzag. De zone werd uit de verkaveling gesloten (zie figuur 2). Het ging om een zone van circa 200m². In totaal werden 4 sleuven aangelegd met samen een oppervlakte van 440m² of 14,7% van het plangebied. Dit was ruim voldoende om een inschatting te maken van het plangebied.

Figuur 6. Zicht het plangebied na het rooien van de bomen.

e) een plan met de contouren van de aangelegde proefsleuven;

Figuur 7. Sleuvenplan weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: geopunt).

Figuur 8. Sleuvenplan geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt).

*f) overzichtsfoto's van de aangelegde werkputten, met referentie aan de nabije omgeving.
zie 1.4.4*

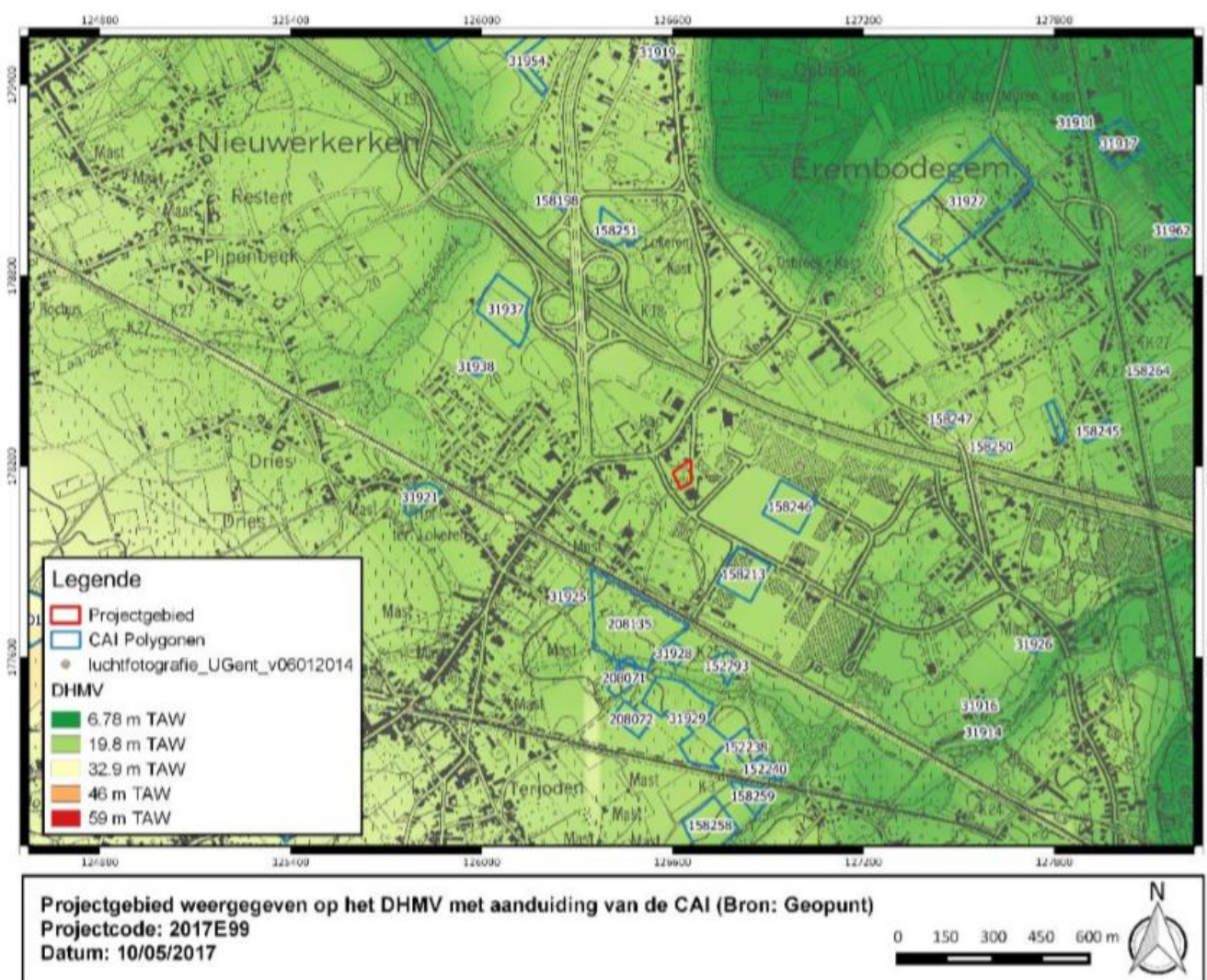

1.4 Beschrijving van de resultaten

1.4.1 Beschrijving van het onderzochte gebied

a) een korte tekstuele bespreking van het archeologisch kader van het onderzochte gebied;

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld. Op het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving zijn vindplaatsen gekend met materiaal uit verschillende perioden. Tijdens de archeologische opgravingen en prospecties in het kader van de ontwikkeling van het bedrijventerrein "Erembodegem Zuid IV", een kleine kilometer ten zuiden van het plangebied zijn resten aan het licht gekomen uit zowat alle relevante archeologische perioden vanaf de steentijden tot de late- en post-middeleeuwen. In de omgeving is ook een veldprospectiecampaagne uitgevoerd in het kader van een licentiaatsverhandeling die wijst op een menselijke aanwezigheid in het meso- en neolithicum in de ruime omgeving van het plangebied.

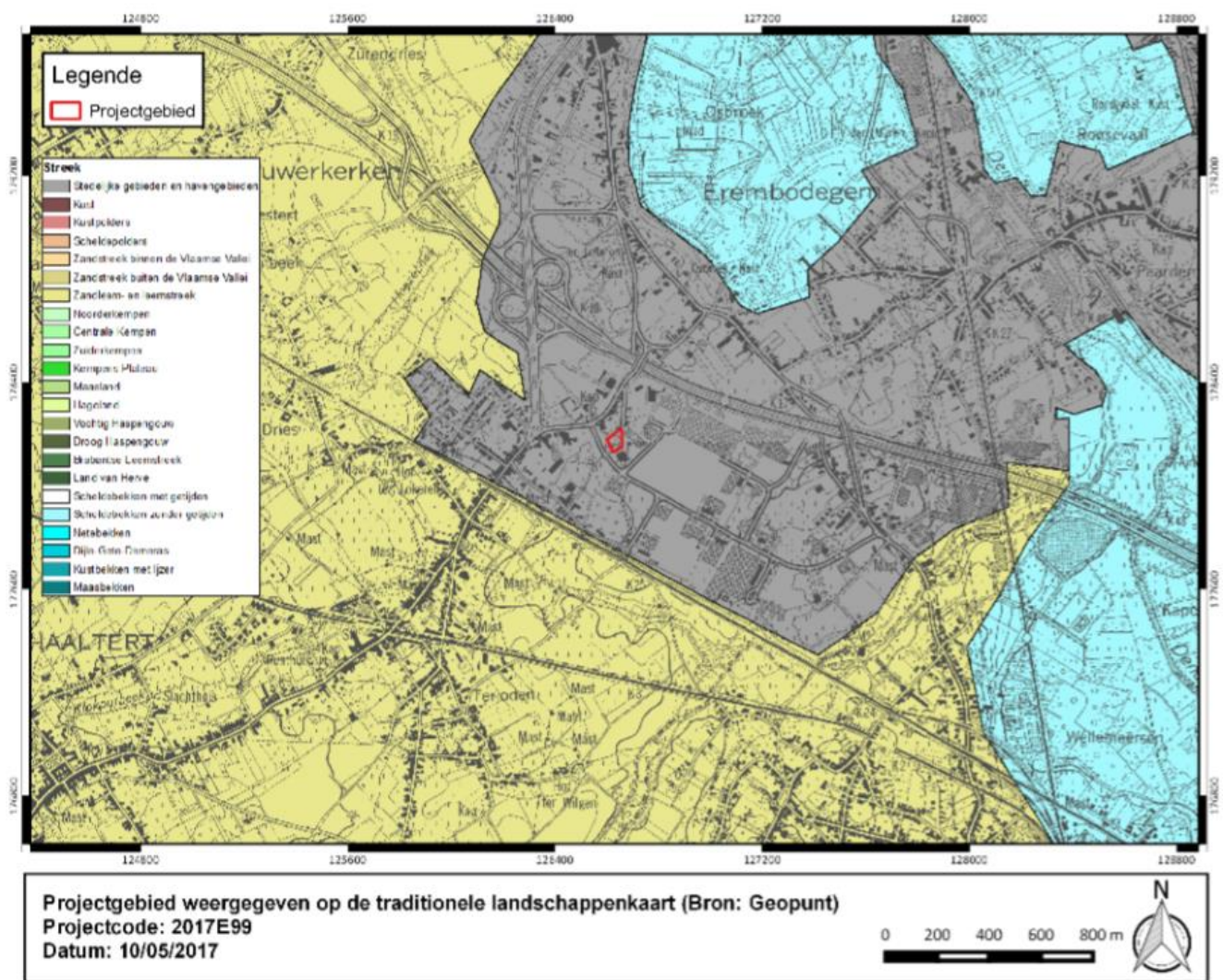
Figuur 9. Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017^{E99}).

b) een korte tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging, inclusief aardkundige situering, grondgebruik en fysisch-geografische gegevens.

1.4.1.1 Traditionele landschappenkaart

Het projectgebied is gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden.

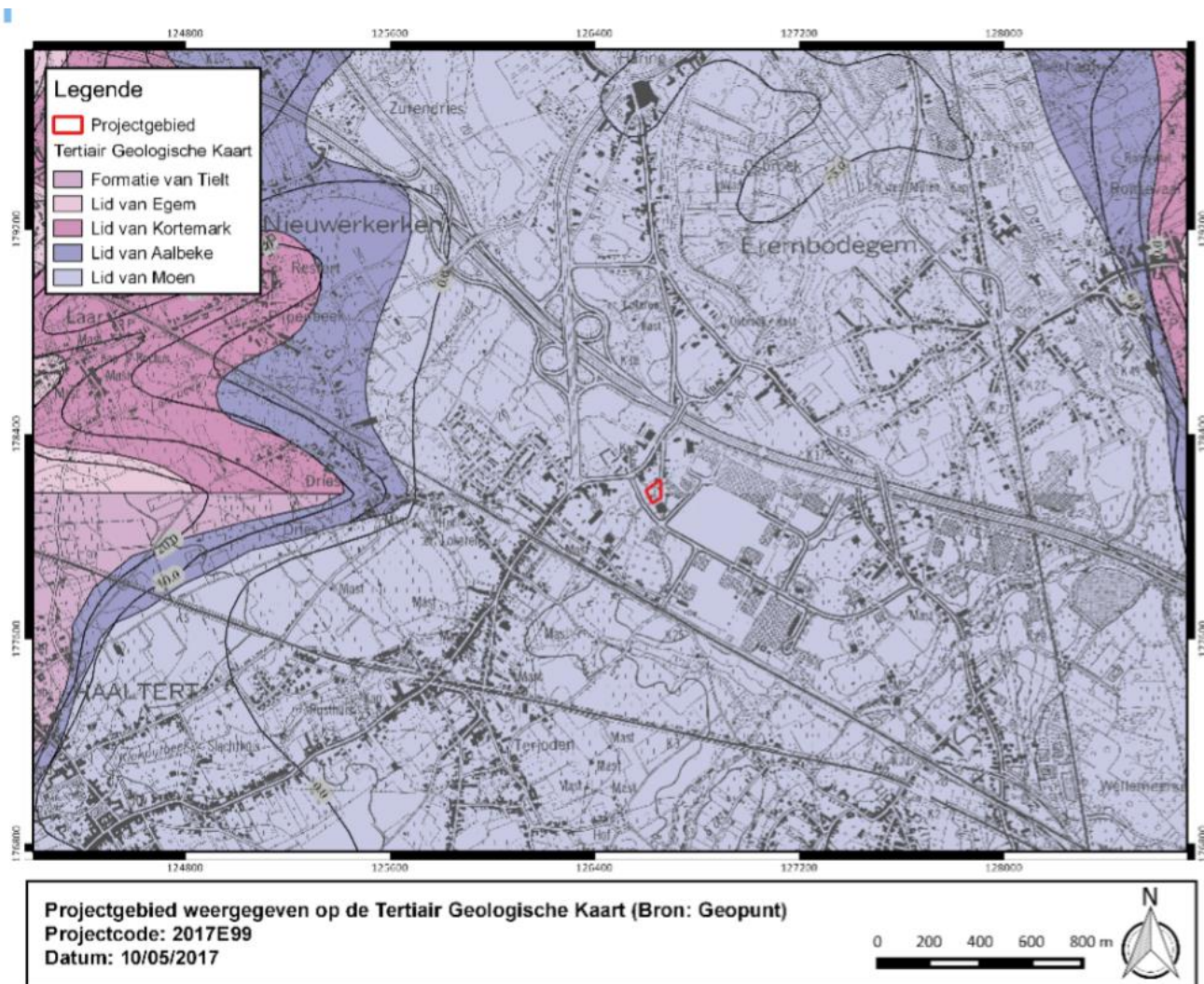
Figuur 10. Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.2 Geologie

1.4.1.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen. Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

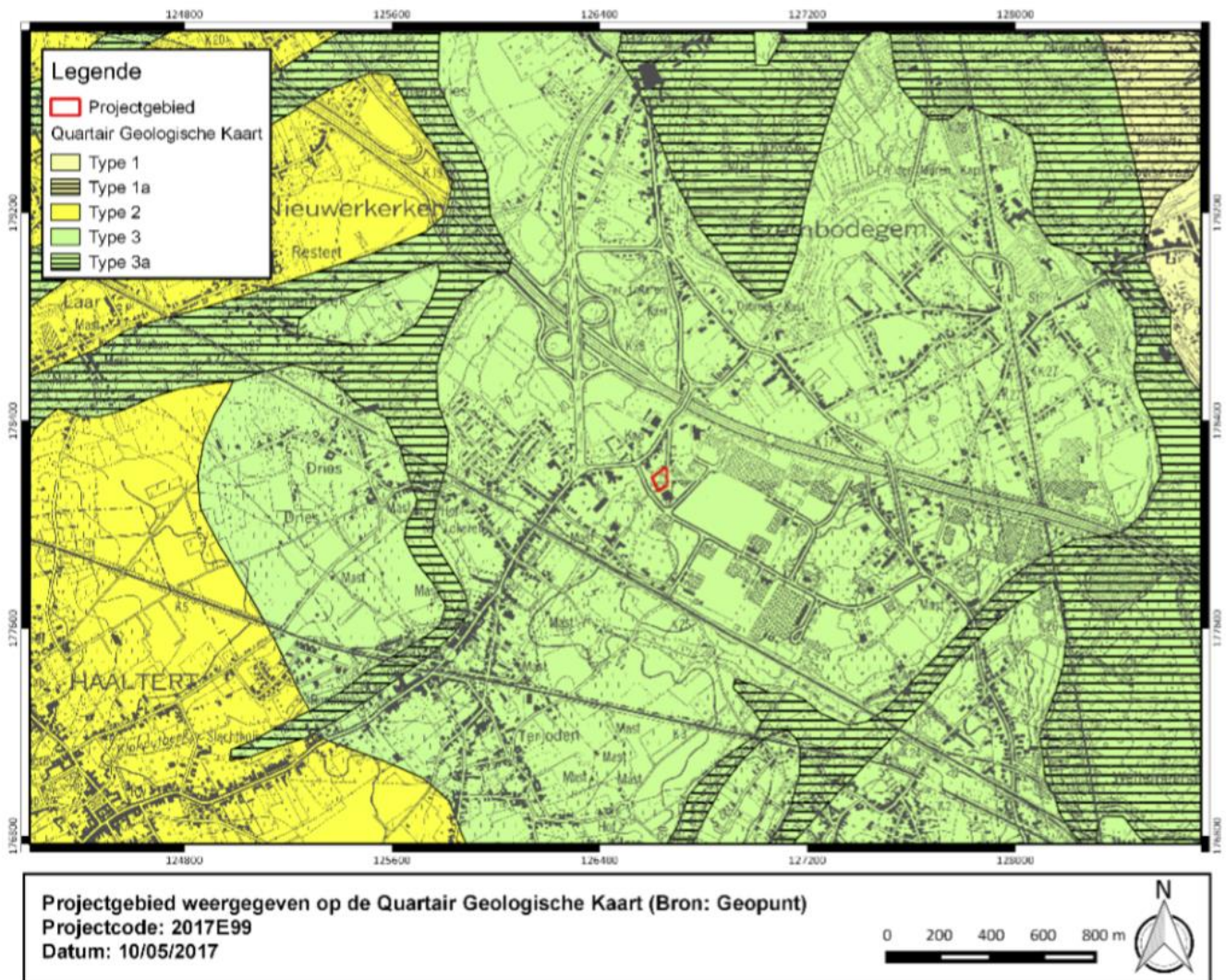

Figuur 11. Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

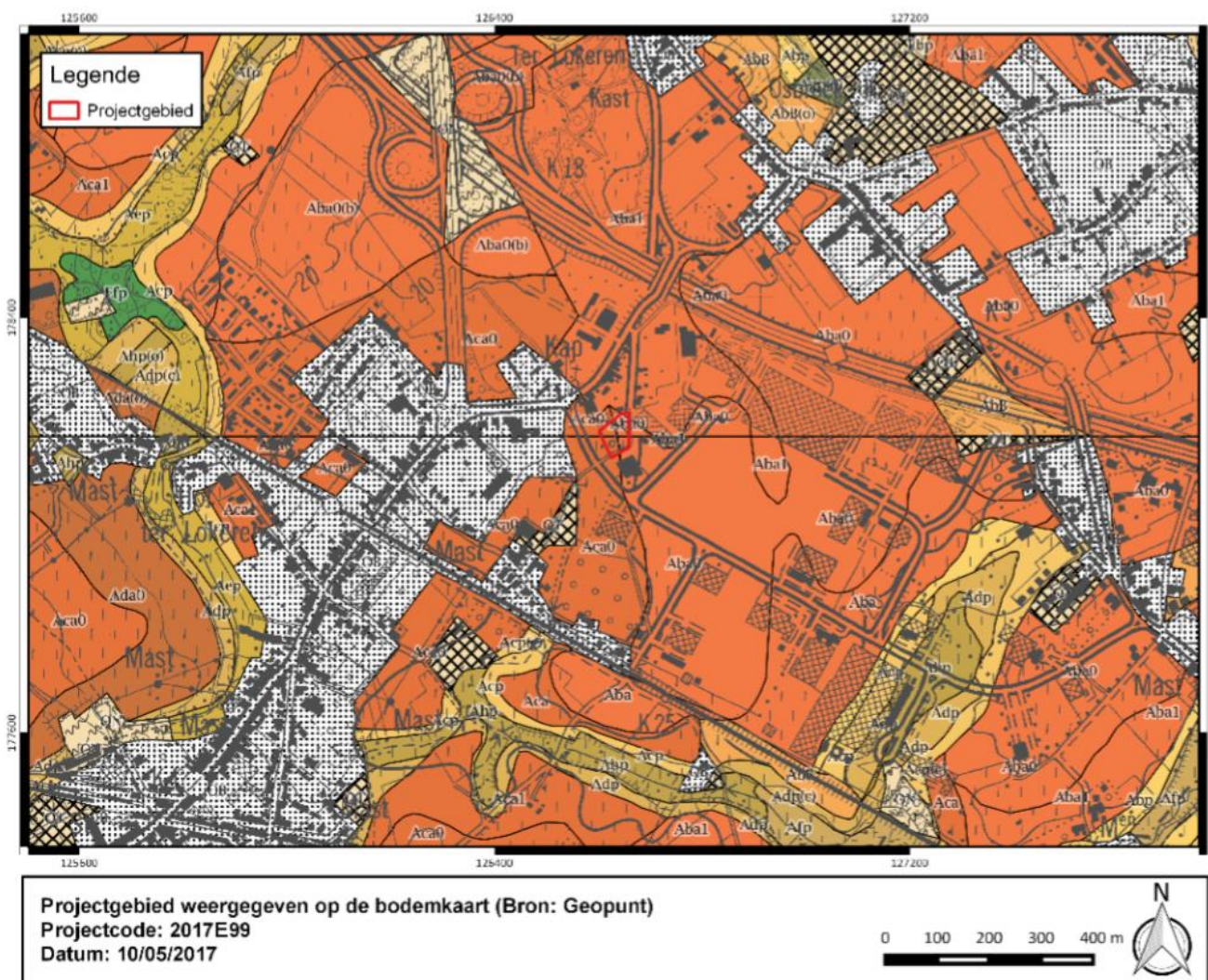
Figuur 12. Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.3 Bodem

1.4.1.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype Aca0 is een matig droge leembodem met textuur B horizont en met een A horizont die dikker is dan 40 cm. Op matige diepte is een gleyhorizont aanwezig. Dit bodemtype is typisch niet geërodeerd en komt voor op brede plateaus of zwakke hellingen. Het bodemtype Aba0 is een droge leembodem met textuur B horizont met een A horizont dikker dan 40 cm. Het is een bodem ontwikkeld in het Pleistocene loessdek en heeft een klei en sequioxiden aangerijkte textuur B horizont. De bouwvoor is donkerbruin homogeen humushoudende leem. De Ap rust op een geelbruine overgangshorizont. De Bt is bruin zware leem (gem. 20% klei) en meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes/coatings. Het kleigehalte neemt sterk af naar beneden en de structuur verdwijnt geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt. Het bodemtype Aba1 is een droge leembodem met textuur B horizont met een A horizont dunner dan 40 cm. Het is een bodem ontwikkeld in het Pleistocene loessdek en heeft een klei en sequioxiden aangerijkte textuur B horizont. De bouwvoor is donkerbruin homogeen humushoudende leem. De Ap rust op een geelbruine overgangshorizont. De Bt is bruin zware leem (gem. 20% klei) en meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes/coatings. Het kleigehalte neemt sterk af naar beneden en de structuur verdwijnt geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt.

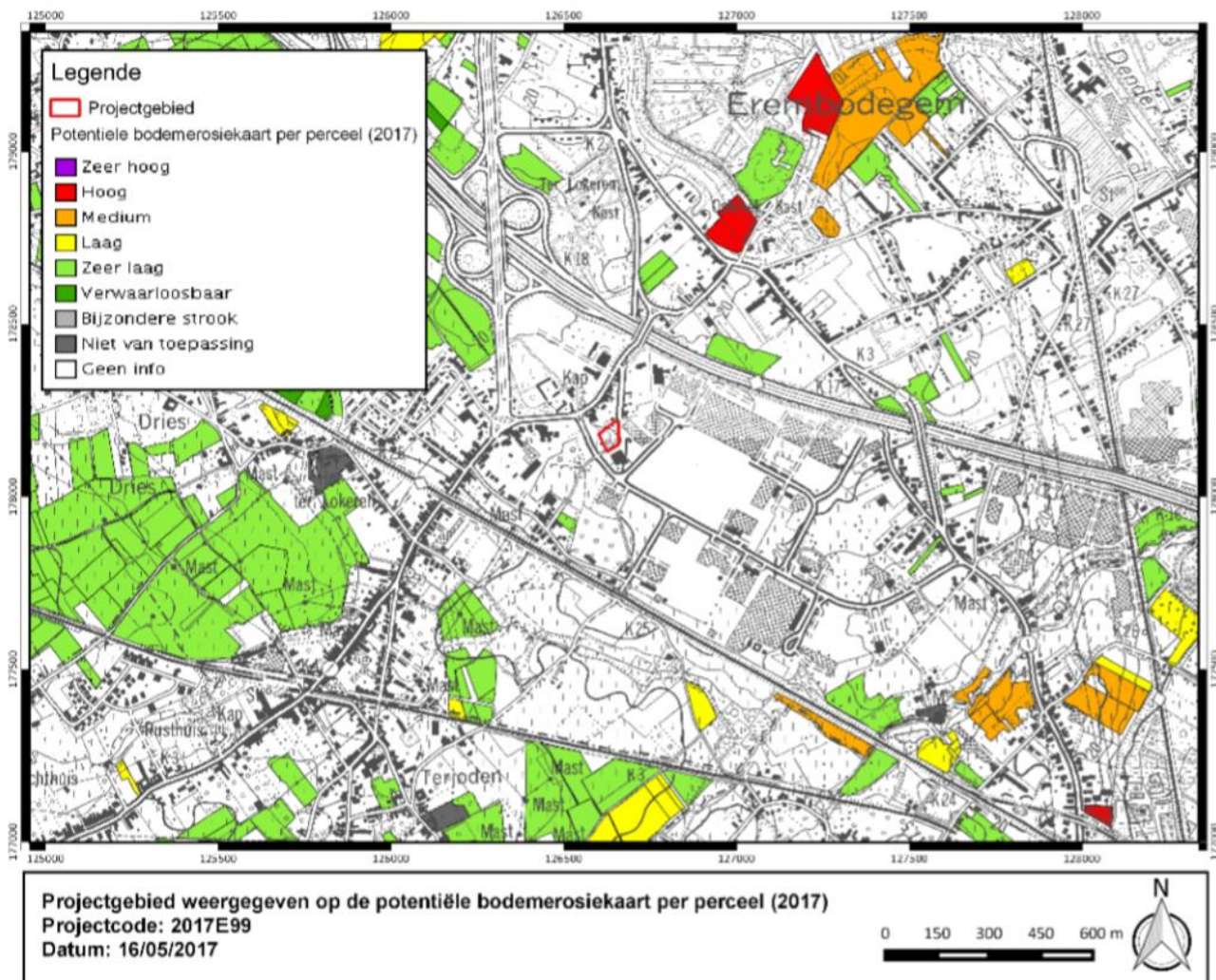

Figuur 13. Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.3.2 Bodemerosie

De potentiële bodemerosie is niet gekarteerd maar zal tussen zeer laag en hoog liggen gezien de omliggende percelen.

Figuur 14. Projectgebied weergegeven op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.3.3 Huidig gebruik en verstoringen

Er is weinig evolutie waarneembaar tussen de orthofoto van 1979 en deze van 2015. Het terrein is thans volledig bebost met hoofdzakelijk naaldbomen. De orthofoto van 1971 lijkt een pad weer te geven in het zuidelijk deel van het projectgebied.

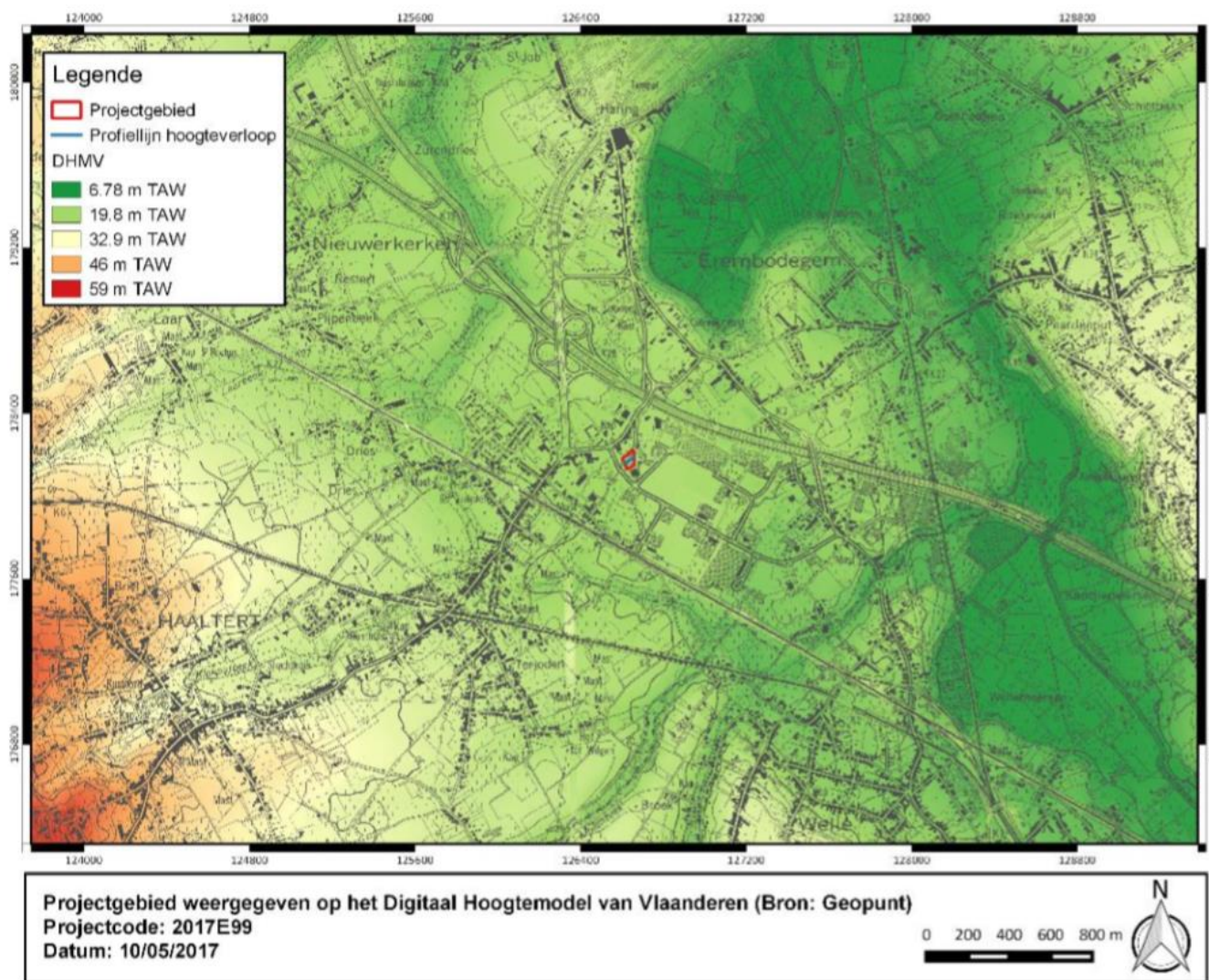

Figuur 15. Orthofoto 2016 (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

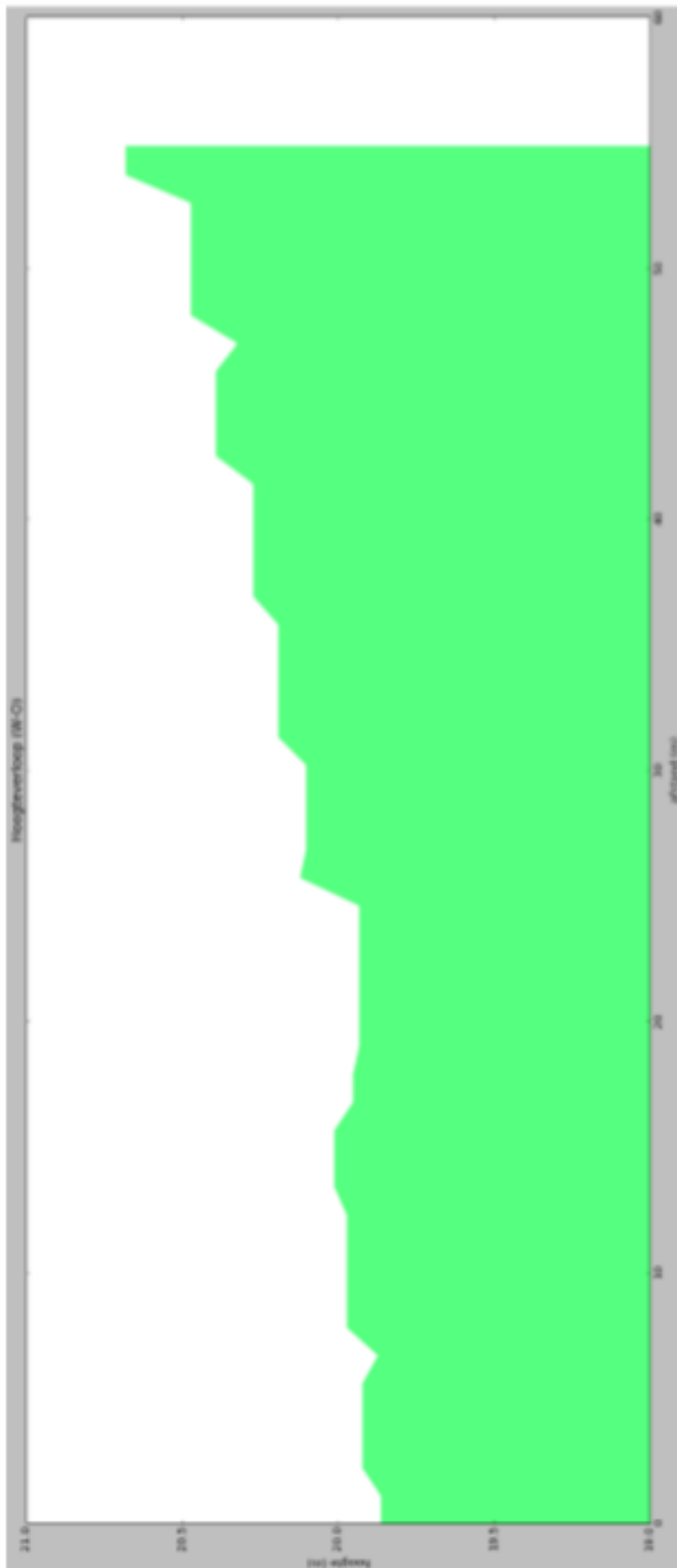
1.4.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV)

Het projectgebied is gelegen op een vlak terrein en kent een relatief vlak hoogteverloop. Ten oosten is een alluviale vlakte gelegen terwijl ten westen een rug gelegen in ter hoogte van Haaltert. De gemiddeld hoogte is ca. 20 m TAW met een hoogteverschil van ca. 0,7 m.

Figuur 16. Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

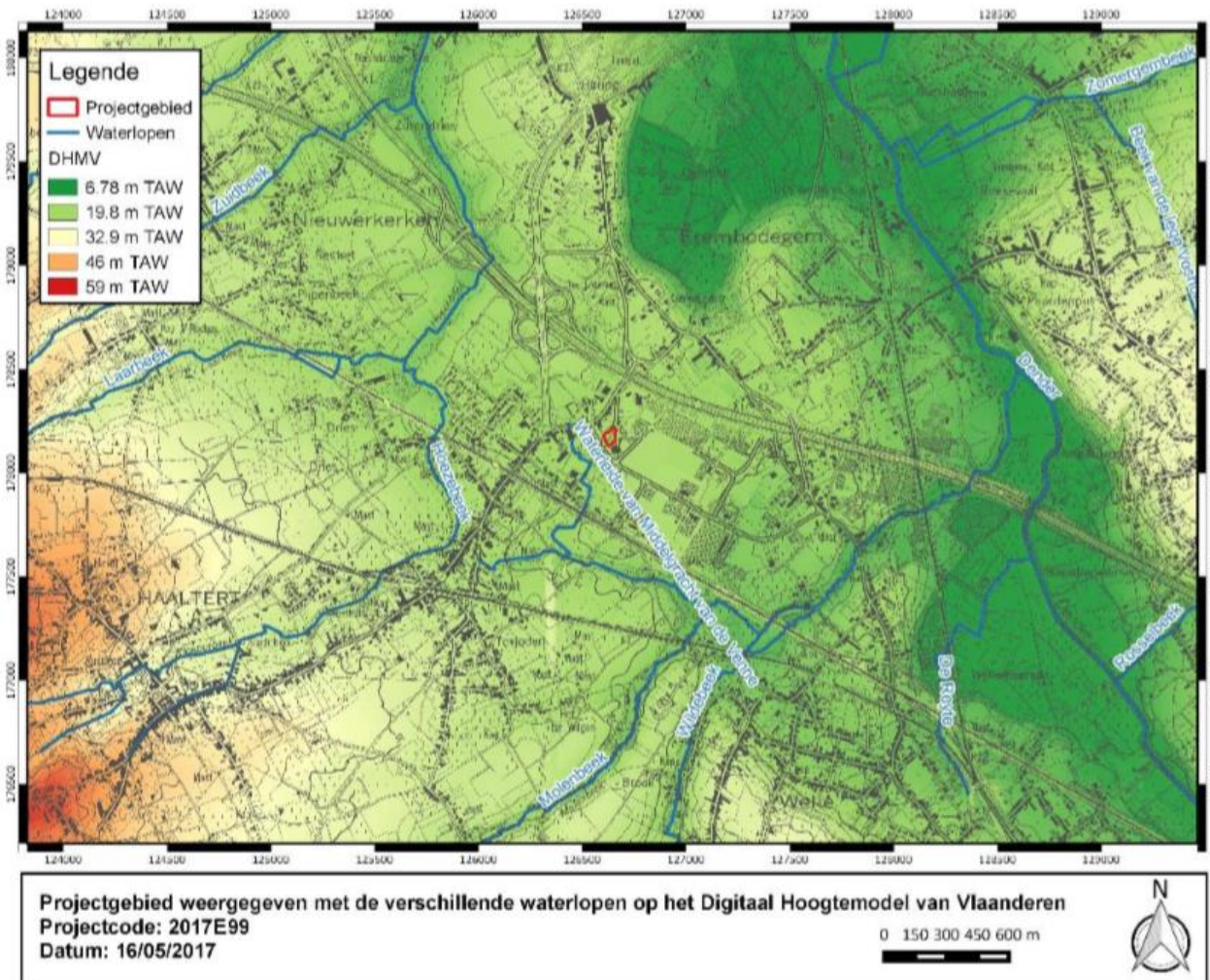

Figuur 17. Hoogteverloop van het projectgebied (van west naar oost) volgens de profiellijn weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.1.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Denderbekken (deelbekken: Middendender). Ten oosten is de Dender met de alluviale vallei duidelijke te herkennen. Ten westen van het projectgebied stroomt de Waterleide van de Middengracht van de Venne.

Figuur 18. Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

1.4.2 Historische voorkennis

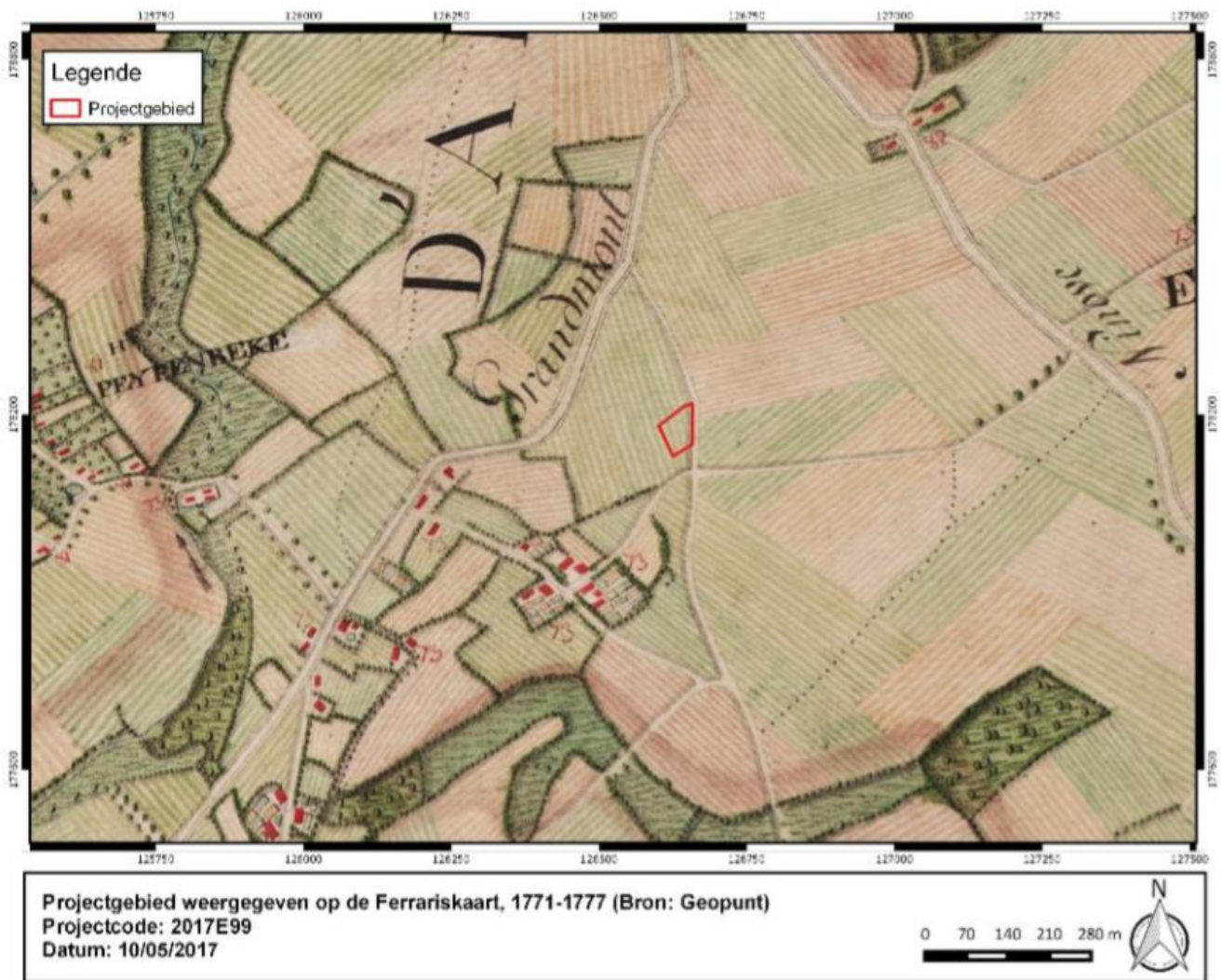
Cfr. voorgaande bureauonderzoek met projectcode 2017E99.

In de omgeving van het onderzoeksterrein wijzen archeologische sporen erop dat de omgeving van Erembodegem reeds zeer vroeg door mensen werd gefrequentieerd. Er werden zowel sporen aangetroffen uit de steentijd, de metaaltijd, de Romeinse tijd, de vroege middeleeuwen, de volle middeleeuwen en de late middeleeuwen, wat wijst op continuïteit in de menselijke aanwezigheid.

De eerste vermelding van Erembodegem is in 1146 als Erembaldengem. Tot aan het eind van de 19de eeuw is Erembodegem een landbouwdorp. Historisch-cartografische indicatoren wijzen op verspreide hoevebouw in de omgeving gedurende deze periode.

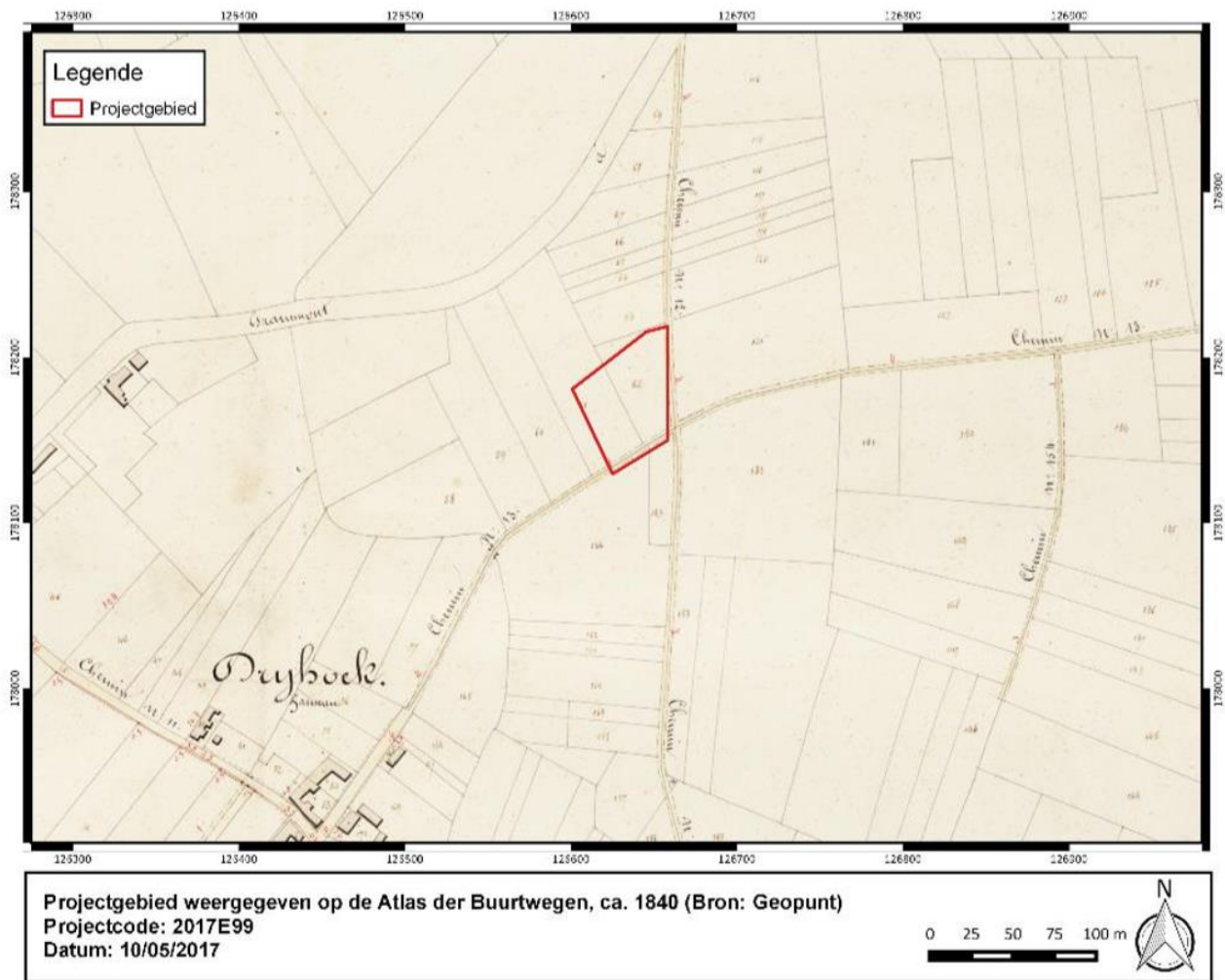
Thans is Erembodegem een groeiende randstadgemeente met een zeer hoge bevolkingsdichtheid en een intens spoorforensisme. (via de spoorweg Aalst-Geraardsbergen die in 1855 werd aangelegd) De industrialisatie zet zit door aan het eind van de 19de en het begin van de 20ste eeuw. Rondom de E5 situeren zich drie recente industrieterreinen. De drie voornaamste wooncentra zijn de dorpskern van Erembodegem, Terjoden en Fontenbos.

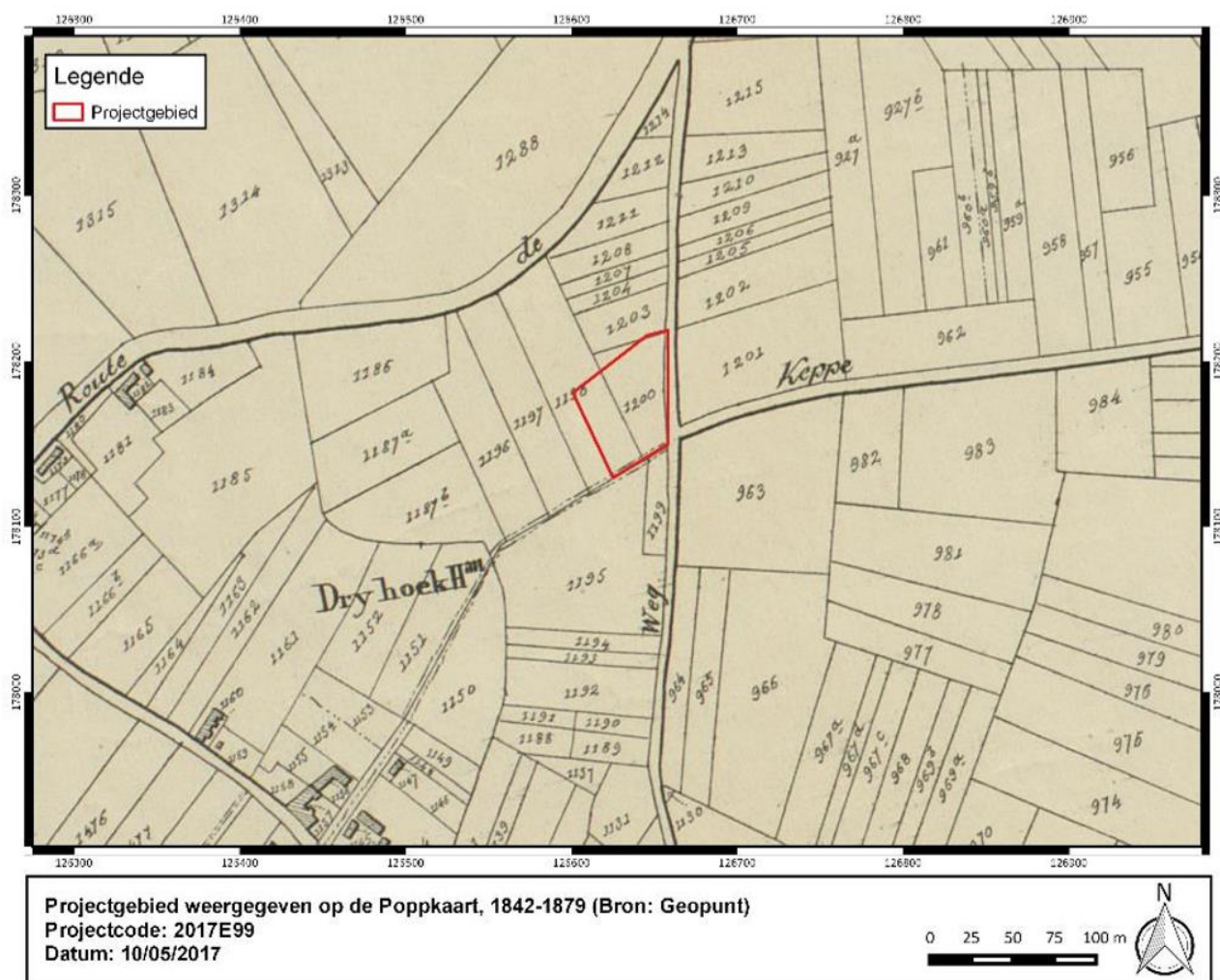

Figuur 19. Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

De Ferrariskaart toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het projectgebied bestaat volledig uit akkerland. Langsheen de oostzijde van de planlocatie loopt een fijne weg. Het tracé van de huidige Churchillsteenweg is reeds waarneembaar ten noordwesten van het onderzoeksterrein. Er is een bebouwingsconcentratie ten zuidwesten van de locatie.

Figuur 20. Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca 1840 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

Figuur 21. Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt, overgenomen uit het verslag van resultaten Bureauonderzoek 2017E99).

De Atlas der Buurtwegen toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. De oostzijde van de locatie grenst aan een weg. Het tracé van de huidige Churchillsteenweg, ten noorden van het onderzoeksterrein, is reeds duidelijk waarneembaar. De Atlas der Buurtwegen toont geen bebouwing in de nabije omgeving. Het plangebied situeert zich in het gehucht 'Dryhoek'.

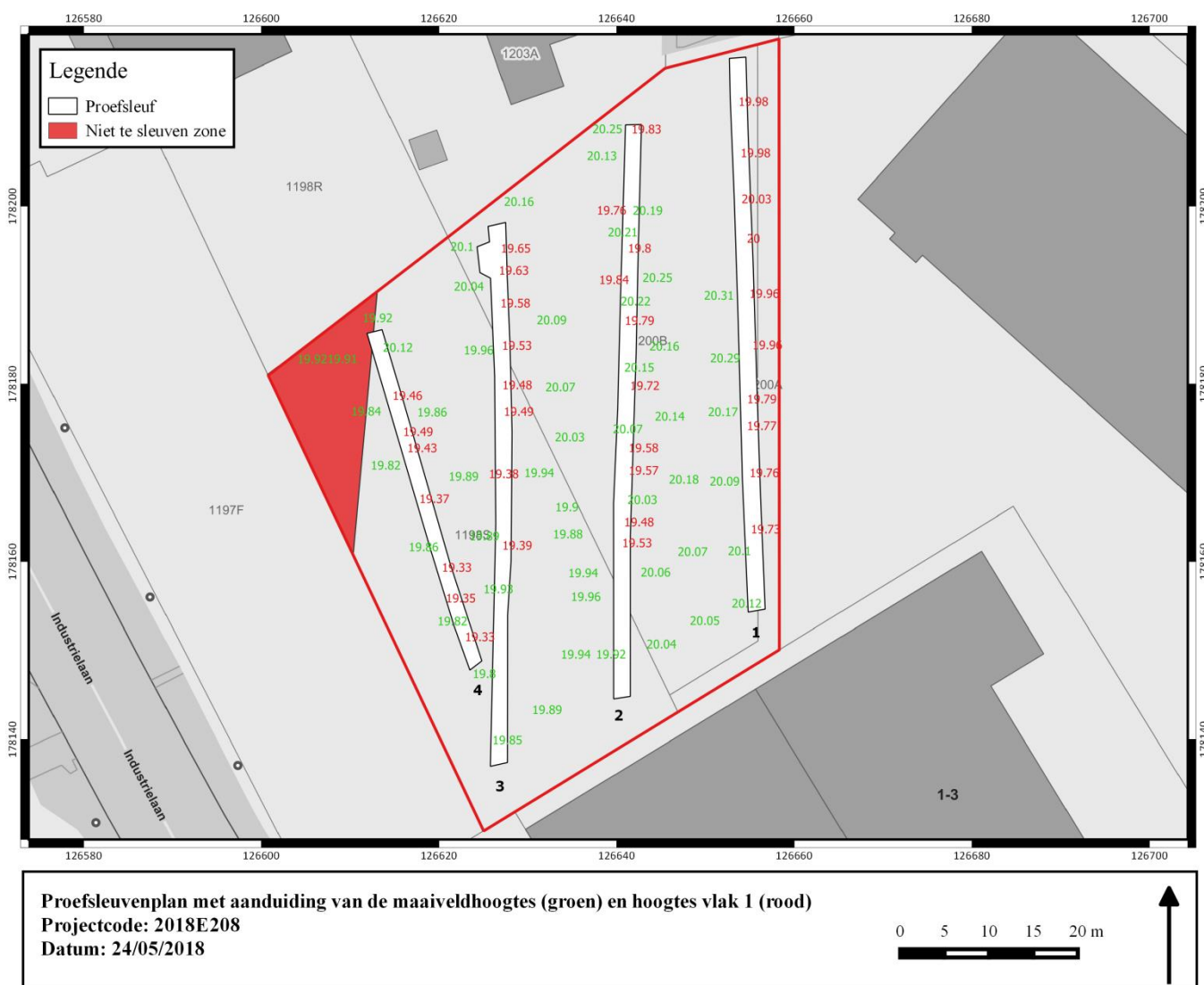
1.4.3 Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand

a) een tekstuele beschrijving van de wijze waarop de archeologische site zich aan het huidige oppervlak manifesteert;

De site was niet waarneembaar aan het huidige oppervlak.

b) de gemiddelde diepte van de aangelegde opgravingsvlakken of de gemiddelde diepte van de aangeboorde archeologisch relevante aardkundige eenheden;

De proefsleuven werden aangelegd op een gemiddelde diepte tussen +19,3m en +20,03m TAW.

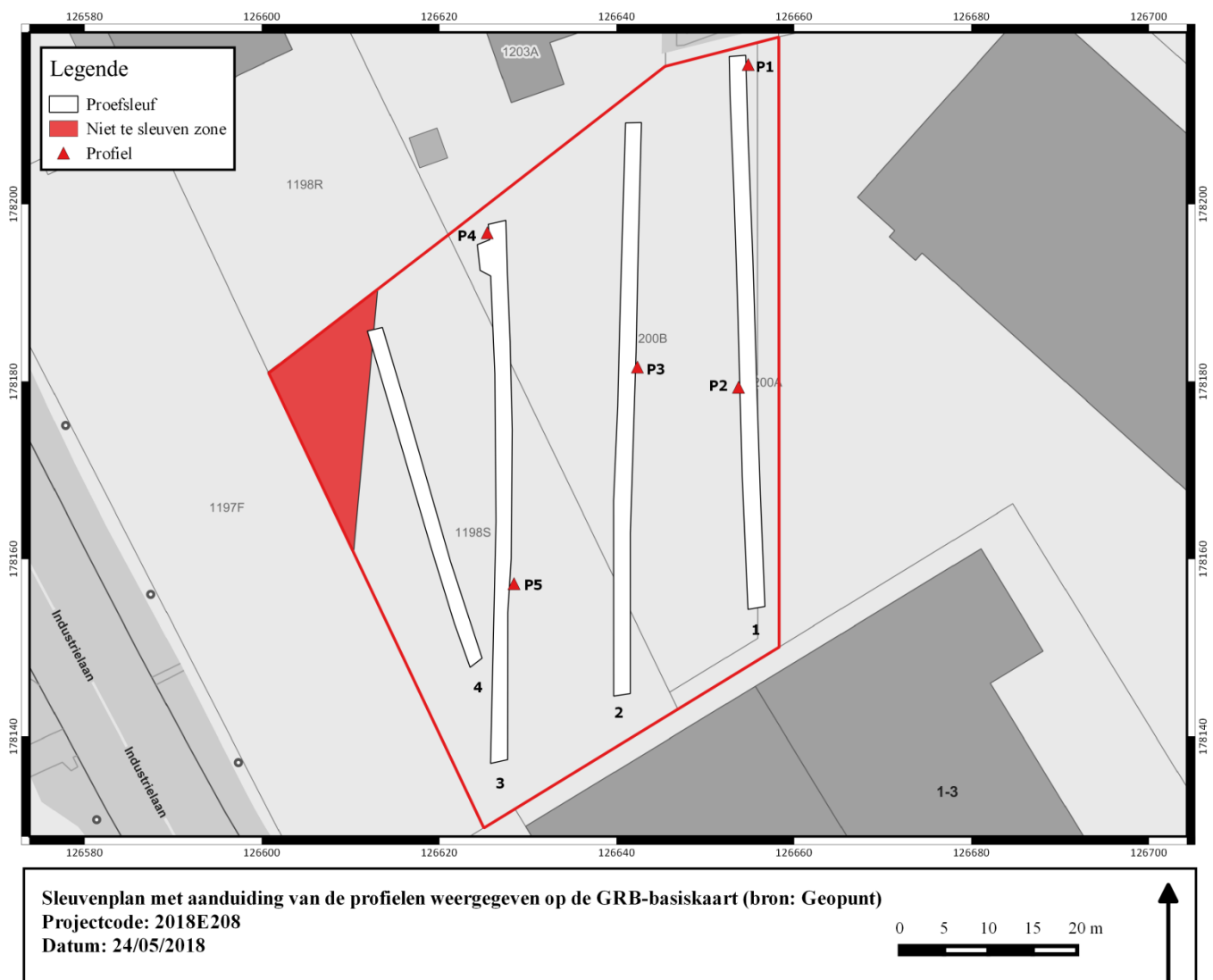

Figuur 22. Kaart met hoogtes maaiveld (groen) en vlakhoogtes (rood).

c) een tekstuele beschrijving van de globale stratigrafische opbouw van de archeologische site;

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 5 profielen geregistreerd. Over het algemeen werd een bouwvoor Ap-horizont waargenomen met een dikte variërend tussen 20 en 40cm. De bouwvoor had een grijsbruine kleur en was flink doorworteld. Daaronder bevond zich een licht grijsbruine B-horizont met een dikte variërend tussen 10 en 20cm. De C-horizont was een bruinbeige leembodem.

Profiel 3 kan als referentieprofiel voor het plangebied beschouwd worden.

Figuur 23. Proefsleuven met aanduiding van de profielen.

Figuur 24. Profiel 1.

Figuur 25. profiel 2.

Figuur 26. Profiel 3.

Figuur 27. profiel 4.

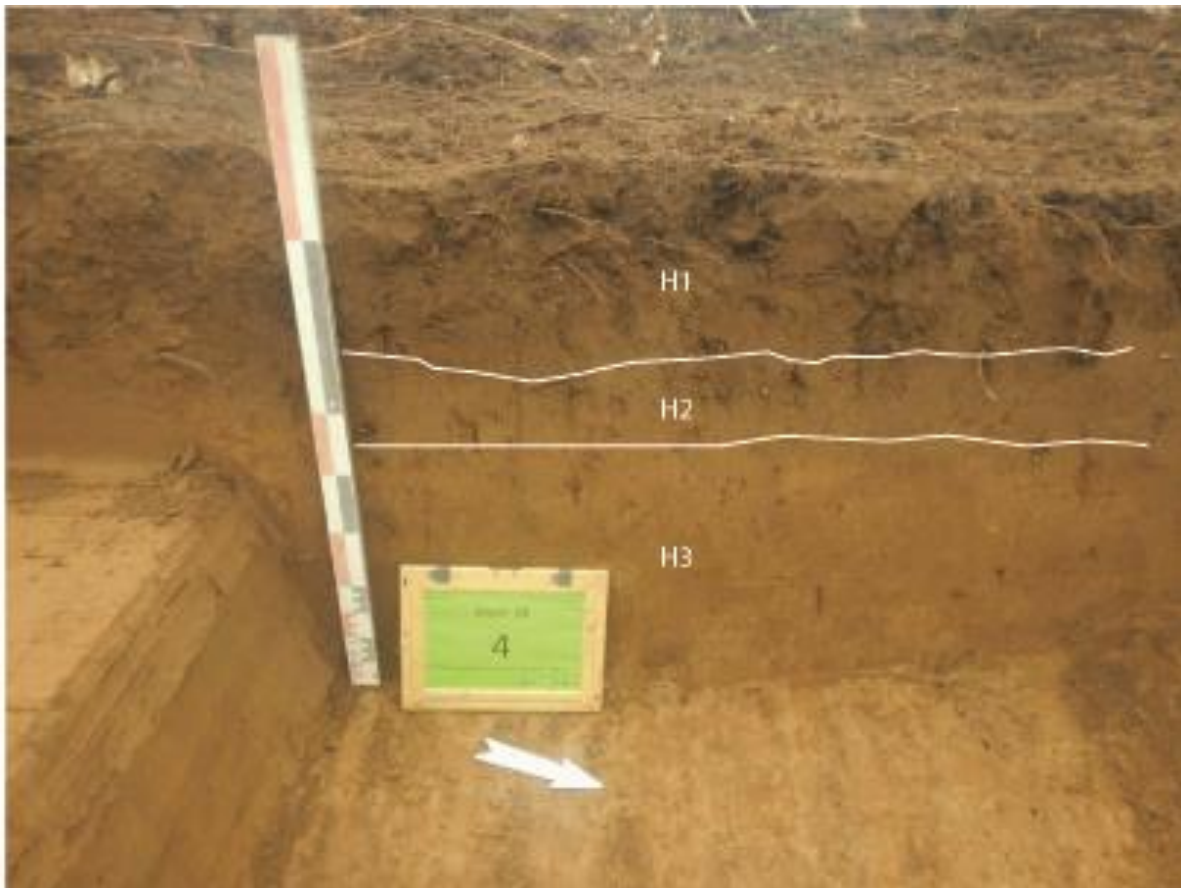
Figuur 28.   Profiel 5.

Referentieprofiel:

Profielnummer		PR3		Hoogte	+20,14m TAW		
Oriëntatie		N-Z		Grondwater	niet bereikt		
Datum		20/03/2018		Classificatie	Aba0		
Weer		Bewolkt			droge leembodem met textuur B horizont		
Beschrijving		Bart Bot		Fotonr	AAVE-18-0014.JPG & AAVE-18-0013.JPG		
Landgebruik		Bos		Plannr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie		Bomen					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap	0	30	Droog	Ja	Duidelijk	Golvend tot recht
H2	B	30	50	Droog	Ja	Vrij vaag	Golvend
H3	C	50	85	Droog	ja	/	/
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruingrijs		Droog		A	Leem	Humeus	
Lichtbruin		Droog		A	Leem	B-horizont	
Geelbruin		Droog		A	Leem		

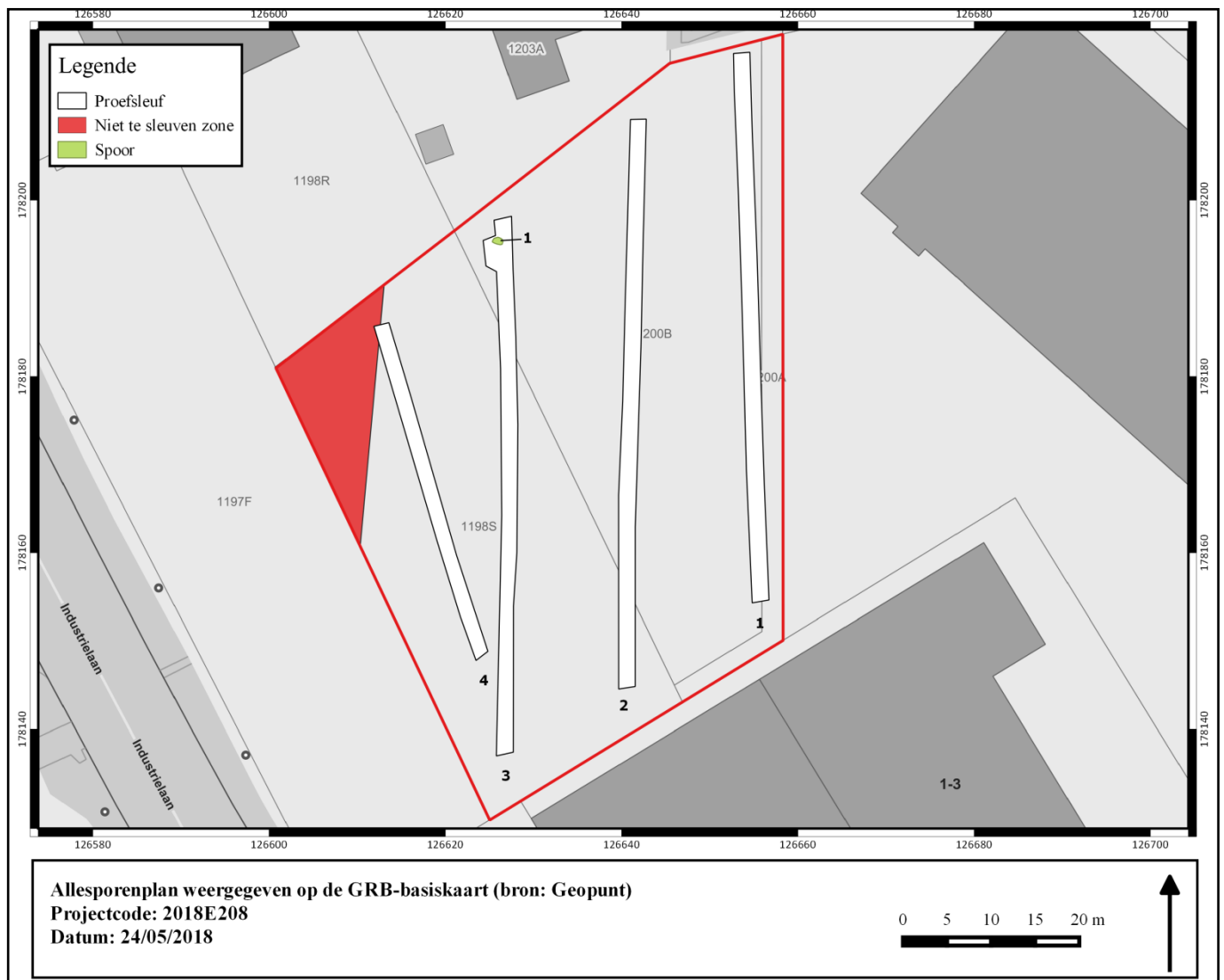
Figuur 29. Beschrijving referentieprofiel.

Figuur 30. Referentieprofiel 3.

d) bij sites zonder complexe verticale stratigrafie: een niet-gefaseerde allesporenkaart in een versie geprojecteerd op het kadasterplan

Figuur 31. Allesporenkaart.

e) bij steentijd artefactensites: een overzichtsplan van de opgegraven werkputten met aanduiding van de werkputten waarin archeologische artefacten en indicatoren werden aangetroffen, in een versie geprojecteerd op het kadasterplan en in een versie geprojecteerd op de plannen van de toekomstige bebouwing;

NVT

f) een aanduiding op een afzonderlijk plan, en wanneer nodig een doorsnede, ingeval bepaalde zones niet onderzocht werden maar een behoud in situ gebeurde, met inbegrip van een referentie ten opzichte van bestaande en toekomstige bebouwing;

NVT

g) overzichtsfoto's van de sleuven;

Figuur 32. Overzichtsfoto sleuf 1 (links), sleuf 2 (rechts).

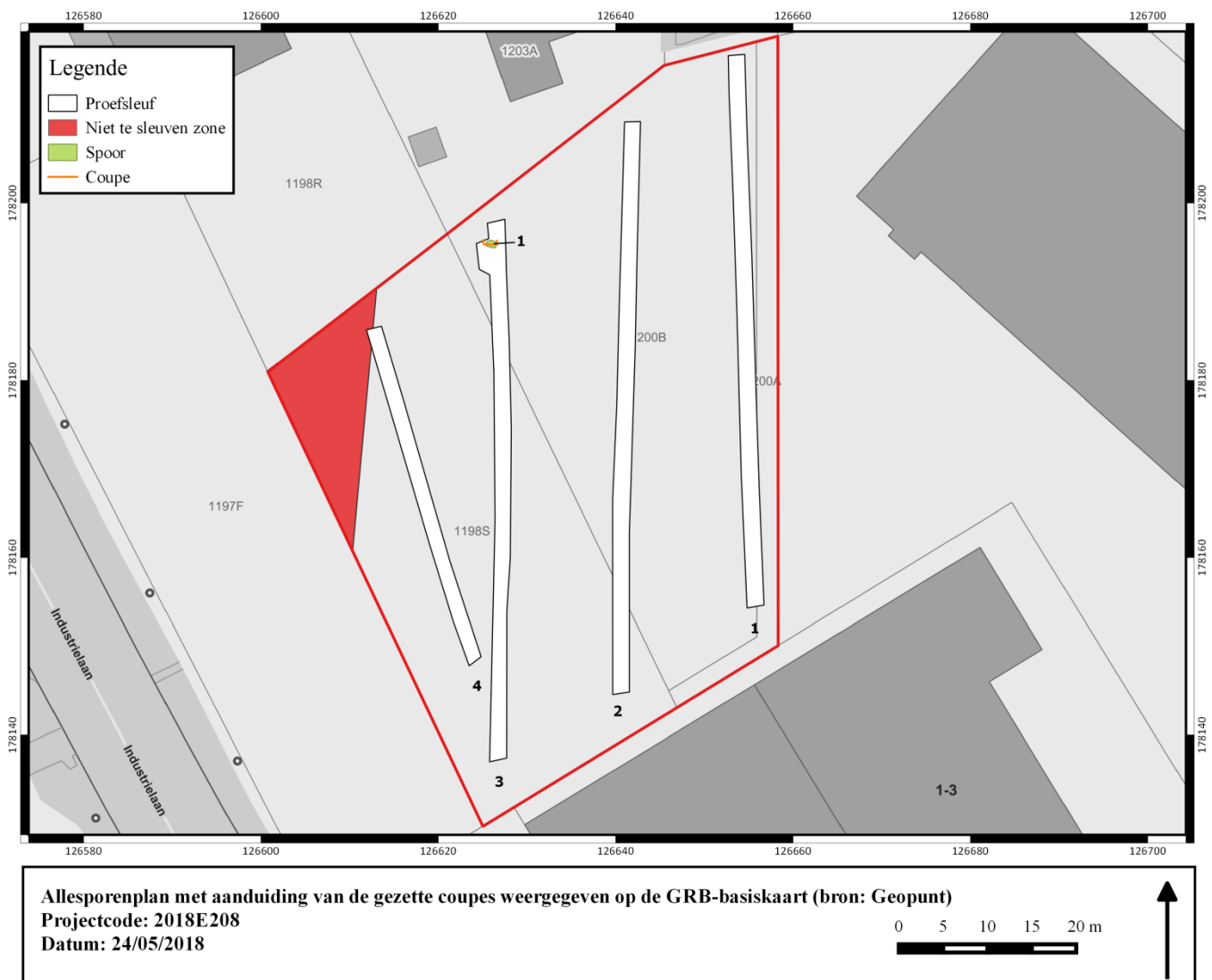

Figuur 33. Overzichtsfoto sleuf 3 (links), sleuf 4 (rechts).

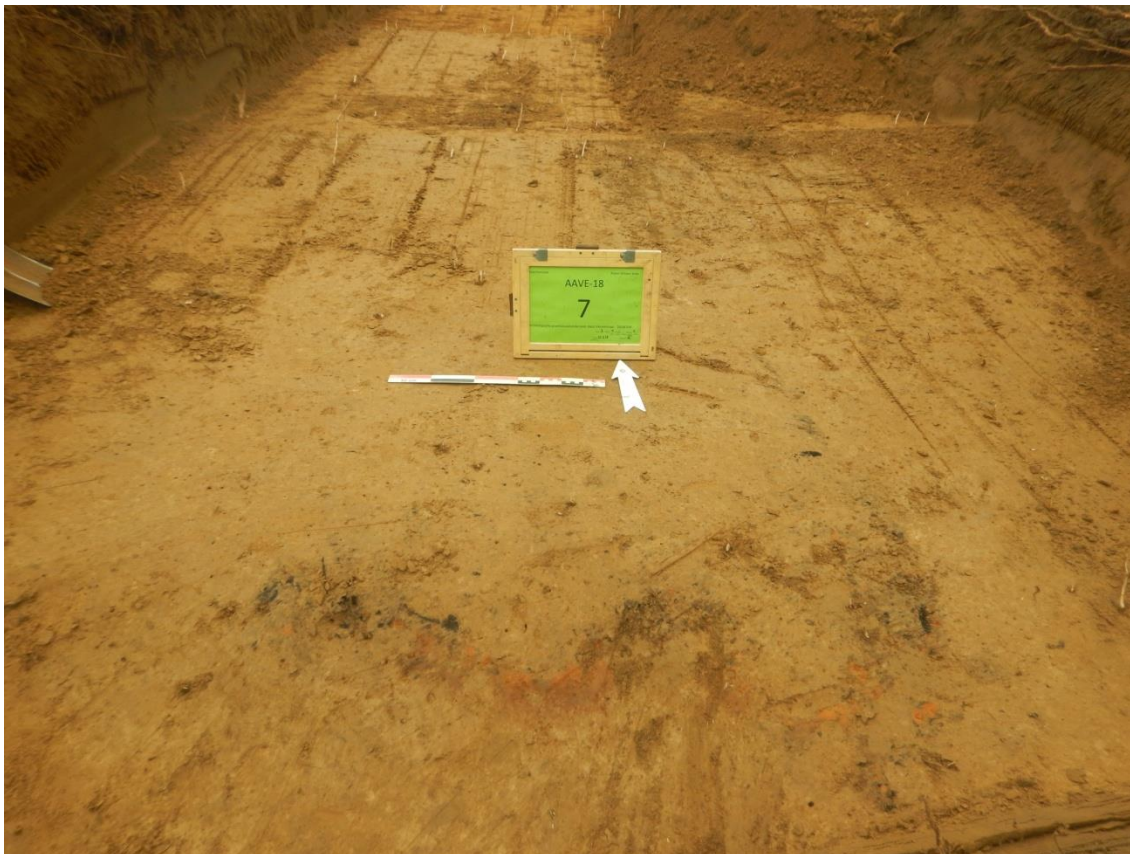

h) een tekstuele beschrijving van de voornaamste vondsten, archeologische structuren, spoorcategorieën, spoorcombinaties en individuele sporen, op basis van het veldwerk, geïllustreerd met fotomateriaal.

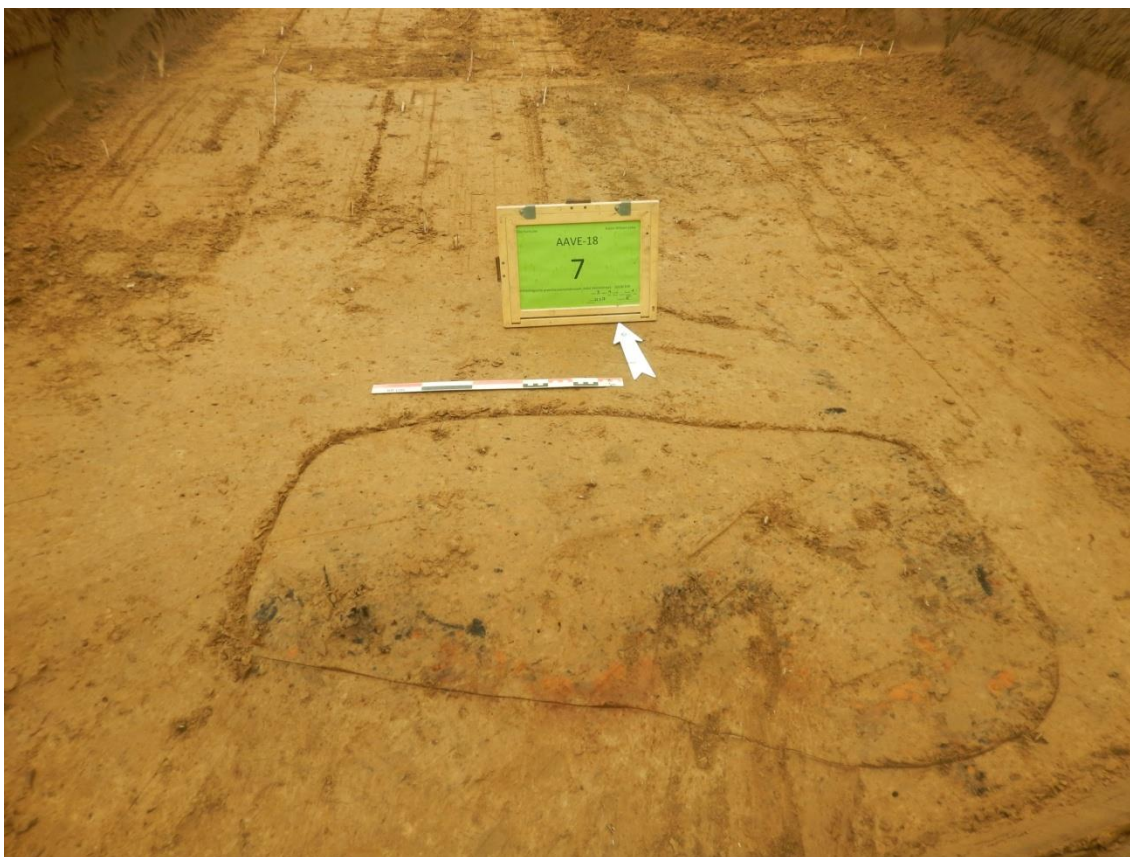
In totaal werd 1 archeologisch spoor aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Het spoor bevond zich in sleuf 3. Aan het oppervlak was het spoor rechthoekig (1,2m x 0,4m). In doorsnede bleek het spoor nog 6cm diep bewaard met een vlak bodem en vrij rechte wanden. De vulling was grijsbruin van kleur en bevatte brokjes houtskool. In de vulling werd eveneens verbrande leem aangetroffen.

Figuur 34. Allesporenkaart met spoornummers.

Figuur 35. Spoor 1 in sleuf 3.

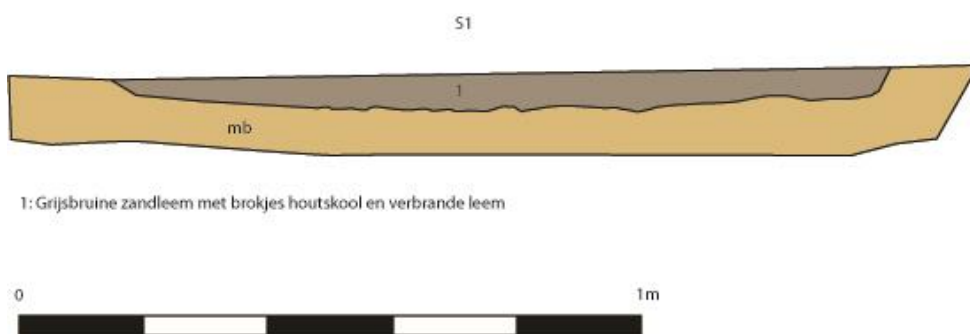

Figuur 36. Spoor 1.

Figuur 37. Doorsnede op S1.

Figuur 38. Coupetekening op S1.

1.4.4 Inschatting van de aard en de hoeveelheid van de vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten ingezameld.

1.4.5 Inschatting van de aard en potentieel van de genomen stalen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen stalen genomen. Er werd geen staal genomen van S1 omdat verder geen info in verband gebracht kon worden met het spoor. Zo ontbreken bvb. andere sporen waarmee S1 in relatie gebracht kan worden. Een houtskoolstaal bvb. in functie van absolute datering zou een te grote kost zijn ten opzichte van de kenniswinst dat dit zou opleveren.

1.4.6 Gemotiveerde tekstuele inschatting van de datering en interpretatie van de archeologische site, op basis van sporen en vondsten

Op basis van de bureaustudie (2017E99) werd een zekere archeologische verwachting voor het plangebied naar voren geschoven. In de ruime omgeving zijn vindplaatsen gekend met materiaal uit verschillende perioden. Tijdens de archeologische opgravingen en prospecties in het kader van de ontwikkeling van het bedrijventerrein "Erembodegem Zuid IV", een kleine kilometer ten zuiden van het plangebied zijn resten aan het licht gekomen uit zowat alle relevante archeologische perioden vanaf de steentijden tot de late- en post-middeleeuwen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd één spoor aangetroffen. Het spoor S1 bevatte resten van *in situ* verbranding. Mogelijk is het spoor een haardje. Er werd geen schervenmateriaal gevonden die het spoor kunnen dateren.

Concluderend kan gesteld worden dat het plangebied vermoedelijk, zoals op historische kaarten reeds werd waargenomen, lang als landbouwgebied in gebruik was. Buiten een haardje werden geen sporen van menselijke bewoning aangetroffen binnen het plangebied.

1.4.7 Tekstuele inschatting van de interpretatie van de aard en mogelijke betekenis van de archeologische site, onder meer in confrontatie met de op voorhand geformuleerde vragenstellingen en verwachtingen.

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?

Algemeen werd de volgende profielopbouw waargenomen: A-B-C. Over het algemeen werd een bouwvoor Ap-horizont waargenomen met een dikte variërend tussen 20 en 40cm. De bouwvoor had een grijsbruine kleur en flink doorworteld. Daaronder bevond zich een licht grijsbruine B-horizont met een dikte variërend tussen 10 en 20cm. De C-horizont was een bruinbeige leembodem.

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? Is er sprake van een grote mate van verstoring door de aanwezige bebouwing en sloop?

De bodemopbouw binnen het plangebied was vrij intact.

-kunnen uitspraken gedaan worden over het al dan niet aanwezig zijn van (een) begraven bodem(s)?

Er werden geen begraven bodems aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.

In totaal werd 1 archeologisch spoor aangetroffen. Het betrof vermoedelijk een restant van een haardje.

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

Het sporenbestand was matig bewaard, eerder de onderzijde van een spoor.

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

Niet van toepassing.

-wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?

De bestudeerde bodemprofielen vallen binnen het verwachtingspatroon. Onder de bouwvoor zat de eolische sequentie.

-maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

Het spoor kon niet met een bepaalde structuur in verband gebracht worden.

*-kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering?
Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

Niet van toepassing.

-kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?

Voor het plangebied kan geconcludeerd worden dat het wellicht lang als landbouwgebied in gebruik is geweest. Er werden, buiten een haardje, geen sporen aangetroffen van menselijke bewoning.

-zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting? Op welke manier is het erf/nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht?

Er zijn geen dergelijke indicaties.

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte?

Er zijn geen dergelijke indicaties.

-indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?

Niet van toepassing.

-voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maw is behoud in situ mogelijk?)

Niet van toepassing.

-voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:

° *wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?*

° *welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?*

° *welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?*

° *zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*

Niet van toepassing.

1.4.8 Tekstuele inschatting van de bewaringstoestand van de archeologische artefacten

Niet van toepassing.

1.5 Beschrijving van de verdere aanpak

1.5.1 Tekstuele beschrijving van de aanpak voor het assessment

Niet van toepassing.

1.6 Gemotiveerd voorstel over het bewaren of deponeren van het archeologisch ensemble als dat de voorstellen die erover geformuleerd zijn in de toelating wijzigt of aanvult

Niet van toepassing.

1.7 Samenvatting voor (niet-)gespecialiseerd publiek

1.7.1 Samenvatting gespecialiseerd publiek

De archeologische prospectie kadert binnen de geplande realisatie van een verkaveling gesitueerd te Aalst, provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied wordt in deze studie Aalst Vennestraat genoemd (cfr. 1.2). Met deze prospectie met ingreep in de bodem wordt een volgende stap gezet in het kader van de Code van Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde archeologienota² verkregen die bepaalde dat een archeologische prospectie diende te worden uitgevoerd ter hoogte van de Vennestraat te Aalst.

In totaal werden 4 sleuven aangelegd met samen een oppervlakte van 440m² of 14,7% van het plangebied. Dit was ruim voldoende om een inschatting te maken van het plangebied. Algemeen werd de volgende profielopbouw waargenomen: A-B-C. Over het algemeen werd een bouwvoor Ap-horizont waargenomen met een dikte variërend tussen 20 en 40cm. De bouwvoor had een grijsbruine kleur en flink doorworteld. Daaronder bevond zich een licht grijsbruine B-horizont met een dikte variërend tussen 10 en 20cm. De C-horizont was een bruinbeige leembodem.

In totaal werd 1 archeologisch spoor aangetroffen. Het betrof vermoedelijk een restant van een haardje. Voor het plangebied kan geconcludeerd worden dat het wellicht lang als landbouwgebied in gebruik is geweest. Er werden, buiten een haardje, geen sporen aangetroffen van menselijke bewoning.

1.7.2 Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een geplande verkaveling te Aalst Vennestraat werd door de firma Ruben Willaert bvba een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Door middel van 4 sleuven werd de bodem onderzocht op eventuele archeologisch resten, resten van menselijke aanwezigheid op het desbetreffende plangebied. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek maken duidelijk dat het plangebied geen intensieve bewoning heeft gehad vroeger. Waarschijnlijk was het plangebied lang in gebruik als landbouwgebied, zoals reeds op historische kaarten werd waargenomen.

---

² <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3444>

1.8 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Inventaris Onroerend Erfgoed